gat weer dicht. Die akker moet en zal hij in z'n bezit hebben. Daar heeft hij alles voor over. Al moet hij al z'n bezit er voor van de hand doen!

Daar was voorts een koopman, die op mooie parels uit was. Op z'n reizen kwam hij er één tegen, neen maar zó iets had hij nog nooit gezien. Die overtrof alle andere in prijs. Hij heeft er weer alles voor over om die parel in bezit te krijgen. Het derde van vergelijking is: Er alles voor over hebben om één ding in bezit te hebben. Welnu, zo staat het ook met het koninkrijk der hemelen. Wie iets van de rijkdom en heerlijkheid en zaligheid heeft gezien van de genadeheerschappij in het koninkrijk der hemelen, die heeft er alles voor over om die genade te genieten. Die acht alles schade en drek om Christus te gewinnen. Die is bereid alles te verliezen, als hij Gods genade maar mag behouden. Die „zoekt eerst het koninkrijk Gods" (Matth. 6 : 33).

***

Ten slotte nog een enkele opmerking over trekken in de gelijkenissen, die wij vreemd vinden. Daar zijn er bij, die voor ons, Westerlingen, wel vreemd zijn. Terwijl ze heel gewoon zijn in de wereld van het Oosten.

Wij vinden het maar wat raar, dat een man zo maar in een akker een verborgen schat vindt. En we vinden het ook maar zo zo, dat die man niet naar de eigenaar van de akker gaat om hem te zeggen wat hij gevonden heeft. En we vragen ons af of dat nu wel een mooi voorbeeld is en of het eigenlijk wel door de beugel kan. Hierop is te antwoorden, dat in het Oosten dit alles heel normaal was. Men kende geen banken of kluizen om kostbaarheden veilig te bewaren. In onrustige tijden verborg men z'n schatten in de bodem. Kwam de eigenaar om, dan bleef de schat in de akker verborgen, totdat iemand hem toevallig vond. En kocht de vinder de akker, dan was hij tevens eigenaar van de gevonden schat.

Wij vinden het een vreemd geval, dat pachters van een wijngaard (Matth. 21) niet alleen de pacht weigeren te betalen, maar bovendien de dienaren, die om de pacht komen, mishandelen, stenigen en doden. Maar kenners van de Oosterse wereld verzekeren ons, dat dit alles daar gans zo vreemd niet is als wij denken. En als we lezen van tegenwoordige toestanden in Perzië en Egypte, dan vinden we het zo vreemd niet, dat ontevreden, opstandige pachters de boden van een schatrijke heer, die in den vreemde goede sier maakt, niet erg vriendelijk ontvangen.

We zullen moeten bedenken, dat Jezus leefde in een Oosterse wereld en sprak tot Oosterse mensen. Toch blijven er dan nog wel dingen, die naar onze mening zwaar zijn om te verstaan. Ik denk bijv. aan de gelijkenissen van de „Onrechtvaardige Rechter" en de „Onrechtvaardige Rentmeester" (Luk. 18 en Luk. 16). We kennen het verhaal: Een rentmeester werd bij z'n heer aangeklaagd, dat hij van diens goederen goede sier maakte. Gevolg is, dat de rentmeester ontslag wordt aangezegd. Maar eerst moet hij orde op zaken stellen en verslag doen. Van de gelegenheid, die hij nog heeft, maakt hij misbruik, om de pachtsommen van de pachters te verlagen. Hij heeft het goed bekeken: Hij moet zich nog gauw even vrienden maken, die straks voor hem willen zorgen, als hij op straat staat. Dat alles is nog zo vreemd niet. Maar we vinden het toch wel raar, dat we lezen in Lukas 16 : 8: „En de heer prees den onrechtvaardigen rentmeester, dat hij met overleg gehandeld had, want de kinderen dezer wereld gaan ten aanzien van hun geslacht met veel meer overleg te werk dan de kinderen des lichts."

Toch is het zo vreemd niet als het lijkt. Ik geloof, dat de Here Jezus het doen van deze rentmeester in zeker opzicht ten voorbeeld stelde voor ons. Natuurlijk prijst de Here het niet, dat hij z'n heer benadeelt, door zo maar de pacht te verlagen. Maar de Here Jezus wil zeggen: In één opzicht is van de goddeloze wereld nog wel wat te leren. Daar is men bedacht op de toekomst! Men kijkt uit! Dat is op zichzelf te prijzen. Het is wijs om te denken aan de dag van morgen. Zó moeten de discipelen van Jezus ook wijs zijn. Ze moeten aan de toekomst denken. Met overleg te werk gaan. Als kinderen des lichts. Ze moeten met behulp van de mammon, waarmee veel onrecht gebeurt, zich vrienden maken. Opdat die hen later zullen opnemen in de eeuwige tenten.

Tenslotte heeft men het vreemd gevonden, dat God wordt vergeleken bij een onrechtvaardige rechter! Is dat wel eerbiedig en Gode waardig?

Men heeft zo het gevoel alsof God op één lijn gesteld wordt met een goddeloze rechter. Maar dat is helemaal niet waar. God is niet zo iets als een rechter, die door aanhoudend gezeur moet bewerkt worden. Hij neigt immers zijn oor en zal zijn uitverkorenen haastig recht doen. Maar de Here Jezus wil dit zeggen: Als zelfs zulk een uitgerekend goddeloze kerel op aanhoudend verzoek recht doet aan de weduwe, hoeveel te meer zal dan de hemelse Vader recht doen aan zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?

***

Ten besluiten van dit slot-artikel nog een laatste woord.

We moeten m.i. bij de verklaring der gelijkenissen op de **hoofdzaak** letten.

Ik beweer niet, dat er in een gelijkenis altijd maar één hoofdpunt is.

Het kunnen er ook wel twee of drie zijn.

Maar dié moeten dan in de voornaamste plaats onze aandacht hebben.

Het derde van vergelijking of de derden van vergelijking moeten ons goed voor ogen staan. En die hoofdzaak of hoofdzaken, die Jezus ons wil inprenten in de vorm van een gelijkenis moeten we maar ter harte nemen.

En we moeten maar toezien, dat we deze hoofdzaak niet begraven onder veel menselijke scherpzinnigheid, waarvan niemand ons kan waarborgen, dat ze naar de zin en de mening van Jezus Christus zijn.

Wat heb ik tenslotte aan tien mooie vondsten, waarvan ik niet zeker weet, dat de Here Jezus ze bedoeld heeft? Zijn het onze vondsten die ons zalig maken? Of is het woord van Jezus Christus een kracht Gods tot zaligheid?

Men vindt het oneerbiedig als niet aan elk woord van een gelijkenis een diepe zin wordt toegekend. Ik vind het oneerbiedig als men niet blijft bij wat de Here Jezus Zelf klaar en duidelijk als het doel van een gelijkenis heeft bekend gemaakt. Het is beter maar weinig te weten, maar dan met zekerheid, dan veel te weten, maar met grote onzekerheid. Als we ter harte nemen wat Jezus ons in de gelijkenissen klaar en duidelijk geleerd heeft, dan hebben we daaraan genoeg. Het gaat er tenslotte niet om, wat geleerde exegeten er van gemaakt hebben, maar het gaat er om te bewaren in een eerlijk en oprecht hart wat de Here Jezus ons openbaart aan beloften en eisen van het Koninkrijk der hemelen. En ook hiervan geldt wat de Heiland eens dankend gezegd heeft: „Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want zo is het een welbehagen geweest voor U" (Matth. 11 : 25, 26).

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

„Verzamelde werken" van Prof. Dr K. Schilder

Reeds meermalen is de wenselijkheid uitgesproken de her en der verspreide publicaties van Prof. Schilder gebundeld opnieuw uit te geven. Het is thans zeer moeilijk, ja, voor verreweg de meesten practisch onmogelijk, na te gaan wat Prof. Schilder over een bepaald onderwerp schreef. Bovendien is wat Prof. Schilder publiceerde zo waardevol, dat een uitgave van „verzamelde werken" niet alleen gewenst maar zelfs geboden is.

Thans kan meegedeeld worden dat zich een comité heeft gevormd, dat D. V. de heruitgave van de verspreide geschriften van Prof. Schilder zal verzorgen. De voorbereiding van deze heruitgave verkeert zelfs reeds in een vergevorderd stadium. Zo spoedig mogelijk zullen officiële mededelingen worden verstrekt omtrent de plannen van dit comité.

Nu en hier willen we in verband met deze uitgave van Prof. Schilders geschriften een dringend verzoek richten tot allen die dit zullen lezen. Het is het comité bekend, dat er velen in ons land zijn, die verslagen bezitten van preken, redevoeringen, cursussen enz., welke door Prof. Schilder zijn gehouden. Het comité verzoekt nu bij dezen de bezitters van zulke verslagen deze — of de copie daarvan — te willen afstaan. Al wat zó binnenkomt zal nauwkeurig bekeken en, indien mogelijk, uitgegeven worden. Het is zeer gewenst, in verband met het vaststellen van de omvang en de opzet van het werk, dat deze verslagen zo spoedig mogelijk in het bezit van het comité komen. Het zou zeer te betreuren zijn, indien na de uitgave van Schilders werken hier of daar nog belangrijke stukken te voorschijn kwamen. Het comité verzoekt deze verslagen te willen opzenden aan Prof. Veenhof. Bij voorbaat betuigt het zijn dank aan allen, die op deze wijze de uitgave van deze belangrijke arbeid willen steunen.

HET COMITÉ.

*** Een verhaal met een moraal

In „Hervormd Weekblad, De Gereformeerde Kerk" vertelt Dr van Niftrik, dat hij in de laatste weken een boek las van Hermut Gollwitzer „Und führen wohin du nicht willst", het verslag van een vijfjarige gevangenschap in Rusland, en een boek van Irwin Shaw „The troubled air", het verslag van een onderzoek, ingesteld door de directeur van een bekende radio-omroep inzake de beschuldiging, dat vier meewerkende artisten communisten waren; Dr van Niftrik combineert wat hij in deze boeken las met het feit, dat hij op 31 Augustus te Maasbracht één zijner leerlingen, de Amsterdamse politie-agent C. Uidam, tot predikant bevestigde.

De samenhang?

Gollwitzer's boek is het beste werk over het communisme, dat Dr van Niftrik kent; de auteur bewijst, dat het communisme de enkele mens niet acht en die zelfs veracht; de enkele mens wordt opgeofferd aan het systeem, getuige de telkens herhaalde, vernederende fouilleringen waaraan de gevangenen onderworpen worden. Want het communisme beschouwt de privé-sfeer als roof aan de gemeenschap; aan de gevangenen die privé-sfeer toekennen zou betekenen dat de enkeling zich afsluit van de collectiviteit, en dat mag en kan niet volgens het communistische systeem.

Het boek van Shaw heeft Dr van Niftrik de indruk gegeven, dat men ook in Amerika weinig oog heeft voor de enkele mens; dat men, onder invloed van behendige anti-Russische propaganda, de menigte daar leert „oordelen" volgens een aantal leuzen en slagzinnen; als men, zo blijkt uit dit boek, iemand wegwerken wil, kan men iemands daden, zelfs zijn goede daden en de meest nobele impulsen, verdacht maken (om dit laatste te weten of te ervaren behoeft men overigens dit boek niet te lezen of naar Amerika te gaan, P. D.).

Hoe staat het nu met „christelijk Nederland"? Het is ons verboden, zegt Dr van Niftrik, ons als Farizeeërs tegenover het communisme te stellen en ons te beklagen over die slechte Russen. In Rusland triumfeert een vergoding van de wetenschap, die wij, Europeanen, aan de Russen geleerd hebben. Het zijn onze Westerse zonden, die daar in Rusland met Aziatische felheid openbaar worden.

En nu de moraal van dit verhaal. Dr van Niftrik las in een kerkblad, dat wie Christus in deze vijandige wereld niet belijdt, een **vijand** van de Kerk des Heren is. Maar toen hij zijn leerling Uidam ging bevestigen, stond daar een autobus vol met Amsterdamse politieagenten. Zelfs de hoofdinspecteur was gekomen. Na de dienst zaten al die mannen en vrouwen koek te eten en koffie te drinken. Toen dacht Dr van Niftrik: dat klopt toch niet met het kerkbode-artikel. Deze mensen ('t politiecorps van de rode hoofdstad) hebben vijf jaar lang geholpen, mijn leerling dominé te laten worden, vijf jaar lang heeft hij allerlei welwillendheid van zijn superieuren ondervonden — en moet ik die mensen beschouwen als vijanden der kerk? Wij moeten oppassen met onze antithese-leuzen, roept hij uit. En Dr v. Niftrik vervolgt: het is niet waar, dat een ieder, die niet met ons de naam des Heren subjectief belijdt, een vijand is. Juist door de kerk moet de menselijkheid beschermd worden. Maar we doen in christelijk Nederland al net als de communisten. Zoals voor de Russen elke niet-communist een fascist is, zo is voor christelijk Nederland elke niet-belijder een vijand des Heren. Wij mogen nooit vergeten, dat het allemaal mênsen zijn: Russen, Amerikanen én..... christelijke Nederlanders.

P. D.

*** Klopt het?

Dr van Niftrik zegt: het kerkblad-artikel klopt niet. Wij zeggen: het artikel van Dr van Niftrik klopt niet.

In zijn artikel schrijft Dr v. N.: Juist als christenen moesten wij weten, dat ieder mens een geval apart is. Maar precies als de communisten werken wij met leuzen en slagzinnen. Zoals vroeger alles wat ons niet beviel „ethisch" heette, zo heet het thans „Barthiaans". En waarom zouden wij nog luisteren naar een mêns, als wij geconstateerd hebben, dat hij behoort tot het genus „Barthianen"? Met algemene beoordelingen komen wij er niet, maar zondigen tegen het Evangelie."

De waarschuwing van Dr v. N. komt dus hierop neer: maak in uw oordelen niet algemeen, wat bizonder is, maak niet commuun, wat persoonlijk is. We nemen er nota van. Maar we zouden kunnen vragen: laboreert Dr v. N. zelf niet aan het euvel, dat hij anderen verwijt? Hij spreekt over „Rusland" en „Amerika": zijn dat alle Russen, alle Amerikanen? Hij noemt ook „christelijk Nederland", maar dan zonder aanhalingstekens, niet dus het zogenaamde christelijk Nederland, maar heel christelijk Nederland, zonder enige nadere onderscheiding. Hij spreekt over de gangbare christelijke mentaliteit, weer een commuun, niet nader te verifiëren oordeel. Hij schrijft: als christenen moesten we beter weten, maar precies als de communisten werken we met leuzen en slagzinnen. — Wij, christenen. Dus U en ik. De gelovigen hier en ginds. En dat, zonder dat er in enig opzicht verschil met de ongelovigen openbaar wordt, ongeacht b.v. Ned. Geloofsbel. art. 24, Dordtse Leerregels III en IV, 1—4, 10—12, 15, 16; V, 1—13.

Als ik opkom tegen het gebruik van leuzen en slagzinnen, heb ik mijzelf daarvan strikt te onthouden.

Als ik toorn tegen het bezigen van algemene beoordelingen en zeg: wie dat doet, zondigt tegen het Evangelie, dan heb ik dubbel en dwars op te passen, zelf niet (en dan nog wel juist in mijn critische artikel) zulke algemene beoordelingen uit de pen te laten vloeien.

Hier zou mij de Schrift bestraffend tegenkomen: Gij, die een ander leert, leert gij uzelven niet?

P. D.

*** De antithese

De conclusie waartoe Dr v. Niftik komt is deze, dat mensen, die allerlei welwillendheid bewijzen aan iemand, die zich voorbereidt tot het candidaats-examen in de theologie en bij zijn bevestiging tegenwoordig zijn, niet als vijanden der kerk door hem kunnen aangemerkt worden.

Ik meen niet, dat het geval op deze wijze concreet gesteld is.

Juister zou zijn: of mensen, die een leerling van een Barthiaanse hoogleraar geholpen hebben om tot het ambt te geraken en de bevestigingspreek van die hoogleraar bijwoonden, gezegd kunnen worden vijanden der Herv. Kerk te zijn.

Dr v. Niftrik beantwoordt die vraag ontkennend. Wordt de vraag aldus gesteld, dan zou ook ik geneigd zijn, die vraag ontkennend te beantwoorden. Althans, indien Dr v. N. en zijn leerling gepreekt zouden hebben en zich geuit gelijk Dr v. N., Barth nasprekend, zegt in zijn „Kleine Dogmatiek": alle mensen zijn in Christus verworpen, maar tevens zijn ook alle mensen in Christus verkoren. Deze dubbelheid in God betekent gelukkig geen evenwicht, maar een voortdurende overwinning van het oordeel door de vrijspraak, van de verwerping door de aanneming. De ongelovigen zijn onze broeders, voor welke Christus gestorven is.

Maar als nu deze dingen gezet worden in 't raam van